

Posudek na diplomovou práci Marie Tomsové: Kooperativní vyučování v málotřídní škole

Vedoucí práce: PhDr. Anna Tomková, Ph.D.

Diplomantka si vybrala aktuální téma, které v praktické části řeší ve specifických podmínkách málotřídní školy. Cíle rozdělila na cíle teoretické a praktické části.

V teoretické části se zabývala kooperativním učením. Zasadila jej do kontextu naší současné školské reformy a sleduje jej jako cíl (rozvoj klíčových, zvl. kooperativních a komunikativních kompetencí a kompetencí k řešení problémů), jako metodu i jako určitý druh vztahu mezi žáky při učení. Z tohoto třetího pohledu bych, vzhledem k působení na málotřídní škole, doporučila věnovat se ještě srovnání s individualistickým uspořádáním výuky. Uvádí základní informace a souvislosti. Ve svém psaní je velmi střídámá, někdy má tendenci psát až heslovitě (např. metody). Snad jen v části věnované hodnocení zbytečně nabízí velké množství pojmů, které se k němu vážou, a opět zbytečně stroze až heslovitě vyjmenovává např. konkrétní nástroje hodnocení kooperativních kompetencí a kooperativního učení. Problematiku nastudovala z několika zdrojů, v případě klíčových kompetencí se odkazuje hlavně na RVP ZV, v případě kooperativního učení hlavně na H. Kasíkovou, R. Fishera a materiály z programu RWCT. Získané, vybrané a utříděné informace z literatury autorka většinou stručně komentuje a vyjadřuje k nim svůj názor. Teoretická část obsahuje závěrečné shrnutí.

V praktické části autorka po formulaci cílů charakterizovala specifika málotřídní školy. Zachytila vývoj kooperativního učení v její třídě (ne celé škole). Je zastáncem postupného zavádění kooperativního učení do výuky, od práce ve dvojicích, ujasňování si pravidel až po složité kooperativní strategie. Vymyslela a vyzkoušela řadu variant kooperativního učení v souvislosti s výběrem učiva a zadáváním úkolů žákům. Svě hodiny prezentuje opět velmi stručně, její reflexe jsou však výstižné a jejich prostřednictvím můžeme sledovat autorčiny myšlenkové pochody při plánování nových a nových vyučovacích jednotek. V hodinách je patrné, že naplňuje principy kooperativního učení, zvl. princip pozitivní vzájemné závislosti a princip reflexe sociálních a kooperativních kompetencí. Zdá se mi, že v uvedených hodinách žáky stále velmi výrazně vede, tj. velmi podrobně formuluje dílčí úkoly, sama určuje role apod. Tento způsob by postupně měl přecházet ve větší samostatnost žáků, v to, že principy kooperativního učení budou naplňovat sami, jako např. žáci 5. ročníku v posledně uvedené činnosti. Pochybuji, jestli je nutné udílení diplomů po každé kooperativní činnosti. Ve shrnutí praktické části (s. 78) se autorce podařilo identifikovat tři typy práce s učivem v kooperativním vyučování. Vzhledem k jejímu konstatování, že neoptimálnější je 2. typ a nejlepší pro učitele 3. typ, bych uvítala, kdyby součástí závěrů byly i soubory témat, kterými se lze v málotřídní škole tímto způsobem zabývat, včetně vhodných úkolů pro kooperativní činnosti. Byl by to důležitý krok pro tvorbu školního vzdělávacího programu, který na učitele této školy čeká. Závěry praktické části bych doporučila publikovat i v pedagogickém tisku.

V práci nepůsobí dobře nakládání s prostorem, na jednotlivých listech zůstává množství volného místa a text se tak zbytečně tříští.

Podněty k obhajobě:

Vyjádřete se k významu a vztahu kooperativní a individualizované práce v málotřídní škole. Nabídněte soubory vhodných témat a úkolů pro 1. a 2. typ práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: *mfbrm*

V Praze dne 23. prosince 2005

Anna Tomková